

ارزیابی عملکرد گروه‌های علمی دانشگاه علوم انتظامی امین توسط رویکرد وزن‌های مشترک در تحلیل پوششی داده‌ها و تجزیه به مؤلفه‌های اصلی فازی

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۰۴/۲۰

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۰۲/۱۳

مقصود امیری^۱، سعید رمضان زاده^۲، سید محمد خاتمی فیروزآبادی^۳، جمشید صدقیانی^۴

از صفحه ۱۱ تا ۳۶

چکیده

زمینه و هدف: ارزیابی عملکرد واحدهای تصمیم‌گیری بر اساس کارایی آن‌ها، یکی از اقدامات مستمر مدیران سازمان‌ها، جهت ارتقای سازمان است. مراکز آموزشی، از جمله دانشگاه علوم انتظامی امین نیز از این مقوله مستثنا نبوده‌اند. در این مقاله، الگوی ریاضی برای ارزیابی و رتبه‌بندی گروه‌های دانشگاه علوم انتظامی امین بکار گرفته شده است.

روش‌شناسی: در این مقاله، با هدف بهبود نتایج حاصل از حل الگوی تحلیل پوششی داده‌ها، از رویکرد تجزیه به مؤلفه‌های اصلی و وزن‌های مشترک استفاده و الگویی برای تحلیل پوششی داده‌ها ارائه شده است. ابتدا نسبت هر خروجی به هر ورودی برای تمامی واحدها، با در نظر گرفتن عملگرهای فازی محاسبه شده است. با به کارگیری تجزیه به عامل‌های اصلی فازی، وابستگی احتمالی بین متغیرها از بین رفته و مؤلفه‌های اصلی ایجاد شده به عنوان ورودی‌ها یا خروجی‌های الگوی تحلیل پوششی داده‌ها استفاده شده است. در انتها، از برنامه‌ریزی چند هدفه مین-ماکس برای پیدا کردن وزن‌های مشترک استفاده شده است.

یافته‌ها: تحلیل‌های انجام شده، حاکی از آن است که گروه‌های عملیات ترافیک و علوم دریایی به ترتیب در رتبه‌های نخست و انتهایی قرار دارند.

نتیجه‌گیری: الگوی تلفیقی تحلیل پوششی داده‌ها و تجزیه به عامل‌های اصلی فازی، الگوی مناسبی برای ارزیابی عملکرد با متغیرهای وابسته و فازی است که با محاسبه وزن‌های مشترک و با استفاده از تکنیک‌های برنامه‌ریزی چند هدفه، می‌تواند در تعیین کارایی واحدها مورد استفاده قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها

تحلیل پوششی داده‌ها، تجزیه به مؤلفه‌های اصلی فازی، اعداد فازی ذوزنقه‌ای، وزن‌های مشترک، برنامه‌ریزی چندهدفه.

۱. استاد دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه علامه طباطبائی (نویسنده مسئول)، mg_amiri@yahoo.com

۲. دانشجوی دکتری، دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه علامه طباطبائی، مربی دانشگاه علوم انتظامی امین،

ramezan.s@gmail.com

۳. دانشیار دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه علامه طباطبائی

۴. استاد دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه علامه طباطبائی

مقدمه

یکی از وظایف مدیریت دانشگاه علوم انتظامی امین، ارزیابی واحدهای تصمیم‌گیری از جمله گروه‌های علمی است. از آنجا که این دانشگاه در مسیر پیشرفت و ترقی قرار دارد؛ مشخص شدن میزان توانمندی هر واحد و ظرفیت‌هایی که در آن وجود دارد و اینکه آیا گروه‌ها از تمام توانمندی خود در راستای رسیدن به کارایی بالا استفاده می‌کنند یا نه، دارای ضرورت غیرقابل‌انکاری است. در ارزیابی گروه‌ها، شاخص‌هایی کیفی و یا نادقیق نیز مورد نظر تصمیم‌گیران قرار گرفته است که لزوم استفاده از متغیرهای فازی در الگوهای ارزیابی را اجتناب‌ناپذیر می‌گرداند. با توجه به اینکه مقایسه گروه‌ها در دانشگاه علوم انتظامی امین با روش‌هایی سنتی صورت گرفته است؛ لذا عملاً درست بودن رتبه‌بندی آن‌ها در این وضعیت دارای ابهام می‌باشد. این تحقیق بر آن است تا با طراحی الگوی تلفیقی تحلیل پوششی داده‌ها و تجزیه به عامل‌های اصلی فازی؛ اقدام به رتبه‌بندی گروه‌های علمی دانشگاه علوم انتظامی امین کند.

از زمان ارائه روش تحلیل پوششی داده‌ها (*DEA*) توسط چارنز^۱ و همکاران (۱۹۷۸)، این روش به عنوان ابزاری مؤثر برای ارزیابی و الگوبرداری بکار گرفته شده است. ضعف این روش در این است که تعداد واحدهای مورد ارزیابی، به تعداد متغیرهای ورودی و خروجی مرتبط است (سینکا^۲ و همکاران، ۲۰۰۴)؛ بنابراین لازم است که در چنین حالتی، تعداد متغیرها را برای استفاده در الگوی *DEA* کاهش داد. بدیهی است؛ چنین کاهش باید به ترتیبی باشد که کمترین تأثیر را بر تمایز واحدهای کارا و ناکارا داشته باشد. همچنین ارزیابی انجام شده توسط *DEA*، در صورت وجود همبستگی بین ورودی‌ها و خروجی‌ها از اعتبار لازم برخوردار نیست. برای رفع چنین مشکلی، آلدرا^۳ و گلانی^۴ (۲۰۰۲) و برخی محققان دیگر به جای خروجی‌ها یا ورودی‌های اصلی که به الگوی *DEA* وارد می‌شوند از روش *PCA* استفاده کرده و مؤلفه‌های اصلی ورودی‌گرا و خروجی‌گرا را جایگزین متغیرهای اصلی کرده‌اند. از آن زمان تاکنون، در

1. Charns
2. Cinca
3. Alder
4. Gelani

ارزیابی‌های بسیاری از روش‌های تلفیقی *PCA-DEA* استفاده شده است. از طرفی یکی از مهم‌ترین مسائل در *DEA*، تحلیل و رتبه‌بندی واحدهای کارا است. اگرچه اندرسن و پیترسن^۱ (۱۹۹۳) روش *AP* را برای این منظور ارائه کردند ولی روش‌های دیگری نیز بر مبنای محدود کردن وزن‌ها بکار گرفته شد که اولین آن‌ها توسط رول^۲ و همکارانش (۱۹۹۱) مطرح شد. همچنین کائو و هونگ^۳ (۲۰۰۵) و ساعتی^۴ (۲۰۰۸) با ارائه الگوهای غیرخطی و چند هدفه به ارائه وزن‌های مشترک پرداختند. اساساً گروهی از محققان معتقدند؛ محاسبه اوزان مختلف برای شاخص‌های یکسان در مجموعه‌ای از واحدهای تصمیم‌گیری مشابه، منطقی به نظر نمی‌رسد؛ از این رو، در جستجوی الگوهایی برای محاسبه اوزان مشترک شاخص‌های ورودی و خروجی الگو برآمدند. اخیراً دونگ^۵ و همکاران (۲۰۱۵)، از روش *PCA* برای از بین بردن وابستگی بین ورودی‌ها و خروجی‌ها در *DEA* استفاده کرده و واحدهای کارای به دست آمده را با روش وزن‌های مشترک رتبه‌بندی کرده‌اند.

در سال‌های اخیر، برای ارزیابی کارایی واحدهای تصمیم‌گیری - به کمک تکنیک وزن‌های مشترک-الگوهایی با ورودی و خروجی‌های فازی و یا بازه‌ای مورد توجه قرار گرفته است (عمرانی^۶، ۲۰۱۳) و (قریب و جهرمی، ۲۰۱۳). برخی از محققان از روش *PCA* فازی برای تجزیه متغیرها به مؤلفه‌های اصلی استفاده کرده‌اند (چن و ژانگ، ۲۰۰۹)؛ ولی از بین بردن وابستگی بین ورودی‌ها و خروجی‌های فازی در *DEA* تاکنون مورد توجه قرار نگرفته است.

در الگوهایی که محققان درصدد تجزیه به مؤلفه‌های اصلی بوده‌اند؛ پارامترها، اعدادی قطعی در نظر گرفته شده است؛ در حالی که بیشتر مسائل جهان واقعی، در محیطی غیرقطعی رخ می‌دهد. عدم قطعیت در اطلاعات، می‌تواند ناشی از ذهنیت تصمیم‌گیرنده و ابهام در اندازه‌گیری باشد که این‌گونه از عدم قطعیت با مجموعه‌ها و

1. Anderson & Peterson

2. Roll

3. Kao & Hung

4. Saati

5. Dong

6. Omrani

اعداد فازی الگوسازی می‌شوند. پس از اینکه سنها^۱ (۱۹۹۳) با پی بردن به اهمیت موضوع، اقدام به معرفی و حل یکی از الگوهای *DEA* فازی کرد؛ پژوهش‌های بسیاری در خصوص حل انواع الگوهای *DEA* انجام یافته است. ولی کماکان مشکل استقلال ورودی‌ها و خروجی‌های فازی الگوی *DEA* باقیمانده است و این مسئله اعتبار رتبه‌بندی انجام شده برای واحدهای تصمیم‌گیری توسط این الگو را به چالش می‌کشد. این موضوع، علت اصلی پیشنهاد الگوی تلفیقی *PCA-DEA* فازی در این طرح نامه است. از سوی دیگر، همان‌گونه که در پاراگراف قبل گفته شد؛ رتبه‌بندی واحدهای کارا در الگوی پیشنهادی نیز بسیار اهمیت دارد؛ به همین دلیل، روش وزن‌های مشترک برای رتبه‌بندی واحدها استفاده شد.

مبانی نظری: یکی از تکنیک‌های ناپارامتریک ارزیابی عملکرد، تحلیل پوششی داده‌ها است که به طور گسترده در تحقیقات گوناگون از جمله ارزیابی کارایی مراکز آموزشی و ... مورد استفاده قرار گرفته است. هدف این تکنیک، دستیابی به کارایی نسبی واحدهای تصمیم‌گیری مشابه که دارای چندین ورودی (نهاد) و چندین خروجی (ستاده) مشابه هستند، است. چارنز^۲، کوپر^۳ و رودز^۴ الگویی را ارائه کردند که توانایی اندازه‌گیری کارایی با چندین ورودی و خروجی را داشت. این الگو با نام اختصاری *CCR* معروف شد (مهرگان، ۱۳۸۳).

در صورتی که هدف بررسی کارایی n واحد هر کدام با m ورودی و S خروجی باشد، الگوی *CCR* به صورت زیر خواهد بود:

$$\text{Max } E_o = \frac{\sum_{r=1}^s u_r y_{r_o}}{\sum_{i=1}^m v_i x_{i_o}}$$

1. Senha
2. Charnes
3. Cooper
4. Rhodes

$$s.t : \frac{\sum_{r=1}^s u_r y_{rj}}{\sum_{i=1}^m v_i x_{ij}} \leq 1, \quad j = 1, 2, \dots, n$$

$$v_i \geq \varepsilon, \quad i = 1, 2, \dots, m$$

$$u_r \geq \varepsilon, \quad r = 1, 2, \dots, s$$

که در آن E کارایی واحد، x_{ij} میزان ورودی i ام برای واحد j ام، y_{ij} میزان خروجی r ام برای واحد j ام، u_r وزن داده شده به خروجی r ام، v_i وزن داده شده به ورودی i ام و ε یک مقدار مثبت بسیار کوچک است.

وزن‌های مشترک: واحدهای کارا با استفاده از الگوهای کلاسیک تحلیل پوششی داده‌ها، قابل رتبه‌بندی نیستند. اندرسون و پیترسون^۱ (۱۹۹۳)، روش AP و برخی دیگر از محققان، روش‌های دیگری را برای رتبه‌بندی واحدهای کارا پیشنهاد کردند. کوک^۲ و همکارانش (۱۹۹۰)، روش CSW را برای یافتن وزن‌های مشترک برای تمامی ورودی‌ها و خروجی‌ها پیشنهاد دادند که این روش، توسط رل^۳ و همکارانش (۱۹۹۱) تکمیل شد. ماکویی^۴ (۲۰۰۸) و صدقیانی و همکاران (۱۳۸۸) برای پیدا کردن وزن‌های مشترک، الگوی برنامه‌ریزی آرمانی را بکار برده‌اند. الگوی آن‌ها، به دنبال حداقل ساختن انحراف اوزان مشترک از مقادیر محاسبه شده توسط الگوی اولیه تحلیل پوششی داده‌ها است.

پیشینه تحقیق: بسیاری از محققان، از این روش در ارزیابی مراکز آموزشی و پژوهشی استفاده کرده‌اند. جدول زیر پژوهش‌هایی در این زمینه را به طور مختصر ارائه کرده است.

1. Anderson & Peterson
2. Cook
3. Roll
4. Makui

برخی از تحقیقات کاربردی انجام شده با استفاده از DEA

محقق/محققان	موضوع	رویکرد حل مسئله	ورودی‌ها	خروجی‌ها
(سلطانی و همکاران، ۱۳۹۲)	رتبه‌بندی بندی دانشکده‌های علوم انسانی دانشگاه تهران توسط DEA	FIEP/AHP	۱- ارزش کادر اداری، اعضای هیئت‌علمی و رتبه علمی آنان ۲- بودجه	۱- ارزش فارغ‌التحصیلان مقاطع مختلف با توجه به معدل ۲- ارزش طرح‌های پژوهش، کتب و مقالات
(شرعی، ۱۳۹۰)	ارزیابی عملکرد مراکز دانشگاه پیام نور	CCR	۱- تعداد دانشجویان ۲- ساعات تدریس	۱- تعداد فارغ‌التحصیلان ۲- تعداد کتب و مقالات منتشر شده
(عالم تبریز و همکاران، ۱۳۸۹)	ارزیابی کارایی دانشکده‌های دانشگاه شهید بهشتی با رویکرد تلفیقی تحلیل پوششی داده‌ها و الگوی برنامه‌ریزی آرمانی	FDEA-GP	۱- تعداد دانشجویان موجود ۲- تعداد اعضای هیئت‌علمی ۳- میزان ساعات تدریس ۴- تعداد کتب کتابخانه ۵- تعداد کارمندان	۱- تعداد فارغ‌التحصیلان ۲- تعداد کتب منتشر شده ۳- تعداد سمینارها و همایش‌ها ۴- تعداد مقالات منتشر شده
(اسدی و اصلائی، ۱۳۸۸)	ارزیابی کارایی پژوهشی گروه‌های آموزشی	CCR	۱- ترکیب و تعداد اعضای هیئت‌علمی	۱- تعداد کتب تألیفی ۲- تعداد مقالات ISI و علمی-پژوهش ۳- تعداد مقالات علمی-ترویجی، تخصصی و کنفرانسی ۴- تعداد طرح‌های تحقیقاتی
(هاشمی و همکاران، ۱۳۸۸)	ارزیابی عملکرد گروه‌های آموزشی	CCR-BCC	۱- تعداد استادان ۲- ساعت کار استادان ۳- تعداد دانشجویان ۴- کیفیت دانشجویان ۵- امکانات گروه	۱- تعداد فارغ‌التحصیلان ۲- تعداد دانشجویان مشروطی و اخراجی ۳- تعداد کتاب و مقالات ۴- میزان رضایت دانشجویان.
(خدایاری و همکاران، ۱۳۸۸)	تعیین بهره‌وری و رتبه‌بندی دانشکده و گروه‌های آموزشی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی	BCC	۱- بودجه ۲- هیئت‌علمی ۳- کارکنان	۱- آموزش ۲- پژوهش ۳- خدمات تخصصی
(حیدری نژاد و همکاران، ۱۳۸۷)	ارزیابی کارایی دانشکده‌های علوم انسانی دانشگاه شهید چمران اهواز با استفاده از DEA	CCR-BCC	۱- ارزش اعضای هیئت‌علمی و کارکنان ۲- بودجه	۱- ارزش فارغ‌التحصیلان ۲- ارزش فعالیت‌های پژوهش ۳- ارزش خدمات تخصصی
(محبی و همکاران، ۱۳۸۷)	کارایی پژوهشی اندازه‌گیری دانشکده‌های دانشگاه علوم انتظامی امین در سال ۱۳۸۷	DEA	۱- بودجه پژوهشی ۲- تعداد کارکنان پژوهش ۳- تعداد دانشجوی کارشناسی ارشد ۴- تعداد استاد	۱- تعداد پایان‌نامه‌ها ۲- تعداد همایش‌ها ۳- تعداد سخنرانی و میزگردها ۴- تعداد کارگاه‌ها ۵- تعداد طرح‌ها ۶- تعداد مقالات ترویجی، تخصصی و همایش‌ها ۷- تعداد مقالات ISI و پژوهشی ۸- تعداد اختراعات و اکتشافات ۹- تعداد کتب ترجمه شده ۱۰- تعداد کتب تألیف شده
(قادیلائی و میزانی، ۱۳۸۷)	طراحی نه طرح برای ارزیابی عملکرد گروه آموزشی مدیریت در دانشگاه‌های دولتی کشور	BCC	۱- تعداد دانشجویان ورودی در سه مقطع ۲- هیئت‌علمی تمام وقت	۱- کمیت آموزش ۲- کیفیت آموزش ۳- فعالیت پژوهشی ۴- خدمات علمی

تجزیه به عامل‌های اصلی: این روش (PCA)، در تحلیل جامعه‌های چند متغیره به منظور کاهش تعداد متغیرها به تعداد کمتری شاخص، در جهت خلاصه کردن و منسجم کردن اطلاعات و تعبیر و تفسیر آن‌ها بکار می‌رود. هدف دیگر این روش، رسیدن به شاخص‌هایی مستقل است. این روش برای اولین بار توسط پیرسن در سال ۱۹۰۱ پیشنهاد شد و در سال ۱۹۳۳ توسط هاتلینگ بسط داده شد. با وجود اینکه الگوریتم PCA ، مختص داده‌های معمولی طراحی شده است ولی در این زمینه تحقیقاتی نیز وقتی داده‌ها نادقیق باشند صورت گرفته است. کازس^۱ و همکاران (۱۹۹۷)، دو الگوی $C-PCA$ و $V-PCA$ را برای PCA با داده‌های بازه‌ای ارائه کردند. آن‌ها همچنین در سال ۲۰۰۰ الگوی $SPCA$ را برای داده‌های رتبه‌ای توسعه دادند. دارسو و جیوردانیا^۲ (۲۰۰۴)، با رویکرد حداقل مربعات، PCA را برای داده‌های بازه‌ای بکار بردند. همچنین جیوردانیا (۲۰۰۶)، سه روش برای PCA فازی مطرح و آن‌ها را مقایسه کرد.

عدد فازی: اساس منطق فازی را متغیرهای زبانی تشکیل می‌دهد. متغیرهایی که مقادیر آن‌ها را به جای اعداد، کلمات تشکیل می‌دهند. با توجه به روش پیشنهادی - برای الگوسازی مقادیر - از اعداد فازی دوزنقه‌ای استفاده شده است. یک عدد فازی دوزنقه‌ای با چهار تایی $\tilde{a} = (a^m, a^{\bar{m}}, a^l, a^u)$ نمایش داده می‌شود. فرض کنید $\tilde{a} = (a^m, a^{\bar{m}}, a^l, a^u)$ و $\tilde{b} = (b^m, b^{\bar{m}}, b^l, b^u)$ دو عدد فازی دوزنقه‌ای و w عددی حقیقی باشد؛ در این صورت جمع، ضرب و تقسیم دو عدد فازی دوزنقه‌ای و ضرب یک عدد حقیقی در عدد فازی دوزنقه‌ای به صورت زیر تعریف می‌شود (زیمرن^۳، ۱۹۹۶):

$$\tilde{a} + \tilde{b} = (a^m + b^m, a^{\bar{m}} + b^{\bar{m}}, a^l + b^l, a^u + b^u) \quad (1)$$

$$\tilde{a} \times \tilde{b} = (a^m b^m, a^{\bar{m}} b^{\bar{m}}, a^l b^l, a^u b^u) \quad (2)$$

$$\frac{\tilde{a}}{\tilde{b}} \approx \left(\frac{a^m}{b^{\bar{m}}}, \frac{a^{\bar{m}}}{b^m}, \frac{a^l}{b^u}, \frac{a^u}{b^l} \right), \quad a^i \geq 0; b^i > 0, i = \underline{m}, \bar{m}, l, u \quad (3)$$

1. Cazes
2. Durso & Giordania
3. Zimmerman

$$w\tilde{a} = \begin{cases} (wa^m, wa^{\bar{m}}, wa^l, wa^u) & w \geq 0 \\ (wa^{\bar{m}}, wa^m, wa^u, wa^l) & w < 0 \end{cases} \quad (۴)$$

در بسیاری از کاربردهای عملی، نهایتاً ناچار به تبدیل عدد فازی به مقداری غیرفازی و قطعی هستیم. پیشنهادهای زیادی بدین منظور ارائه شده است. از جمله این روش‌ها، استفاده از رابطه (۵) برای عدد فازی ذوزنقه‌ای $\tilde{a} = (a^m, a^{\bar{m}}, a^l, a^u)$ تحت عنوان «مرکز ثقل»^۱ عدد فازی است که در این مقاله از آن استفاده شده است (زیمرن، ۱۹۹۶).

$$\bar{\tilde{a}} = \frac{\int_{a^l}^{a^u} x\tilde{a}(x)dx}{\int_{a^l}^{a^u} \tilde{a}(x)dx}$$

البته با اندک محاسبه‌ای، می‌توان به رابطه زیر در خصوص مرکز ثقل عدد فازی ذوزنقه‌ای دست یافت:

$$(۵) \quad \bar{\tilde{a}} = \frac{(a^m)^2 - (a^{\bar{m}})^2 + (a^l)^2 - (a^u)^2 + a^m a^l - a^{\bar{m}} a^u}{3(a^m - a^{\bar{m}} + a^l - a^u)}$$

پهنای عدد فازی \tilde{a} عبارت است از تفاضل کران بالا از کران پایین (زیمرن، ۱۹۹۶) یعنی:

$$l = a^u - a^l \quad (۶)$$

روش‌شناسی تحقیق

این تحقیق از حیث هدف، از نوع تحقیقات توسعه‌ای-کاربردی است که به دنبال توسعه یک الگوی ارزیابی عملکرد بهبودیافته با برخورداری از مزایای روش‌های ناپارامتریک و داده‌های فازی، با تکیه بر کاربرد آن در یک مرکز آموزشی است. همچنین با توجه به اینکه در این تحقیق، وضع موجود بررسی می‌شود و محقق به توصیف منظم و نظام‌دار وضعیت فعلی موضوع می‌پردازد و ویژگی‌ها و صفات آن را مطالعه و اقدام به مقایسه واحدهای تصمیم‌گیری می‌کند؛ تحقیق حاضر از لحاظ

1. Centroid

ماهیت و روش، توصیفی-مقایسه‌ای است. در این پژوهش، دو جامعه آماری متناسب با هدف انجام تحقیق وجود دارد. جامعه اول، عبارت است از کلیه ۳۲ گروه علمی دانشگاه علوم انتظامی امین که در راستای هدف تحقیق ارزیابی شده‌اند و جامعه دوم که برای تعیین شاخص‌های ارزیابی گروه‌ها، از رؤسای دانشکده‌های دانشگاه علوم انتظامی امین تشکیل شده‌است.

متغیرهای تحقیق: برای تعیین متغیرهای ورودی و خروجی، متغیرهای مورد استفاده در اغلب تحقیقات پیشین در مورد کاربرد *DEA* برای ارزیابی گروه‌ها و دانشکده‌ها، گردآوری شد. در هر یک از تحقیقات صورت گرفته، تنها چند ورودی و خروجی انگشت‌شمار بکار رفته است. علت این امر، رعایت اصل بزرگ‌تر یا مساوی بودن تعداد واحدهای تصمیم‌گیری از سه یا دو برابر مجموع تعداد ورودی‌ها و خروجی‌ها است (مؤمنی، ۱۳۹۲)؛ بنابراین تصمیم بر اخذ نظر خبرگان دانشگاه شامل رؤسای گروه‌ها و دانشکده‌های دانشگاه علوم انتظامی امین گرفته شد.

در ارزیابی گروه‌های علمی دانشگاه علوم انتظامی امین، توجه به مطالعات صورت گرفته در پیشینه تحقیق و با نظرسنجی از خبرگان دانشگاه، شامل رؤسای و معاونان آموزش و پژوهش دانشکده‌ها، متغیرهای ورودی و خروجی در ارزیابی گروه‌ها طبق جدول (۱) ارائه شده است.

جدول ۱: متغیرهای ورودی و خروجی ارزیابی گروه‌ها

منبع	خروجی‌ها	منبع	ورودی‌ها
(هاشمی و همکاران ۱۳۸۸)، (اصلائی، ۱۳۸۸)، (هاشمی و همکاران ۱۳۸۸)، (خدایاری و همکاران، ۱۳۸۸)، (قادیکلانی و همکاران، ۱۳۸۸)، (میزانی، ۱۳۸۷)	فعالیت‌های پژوهشی و علمی-اجرایی	(هاشمی و همکاران ۱۳۸۸)، (خدایاری و همکاران، ۱۳۸۸)، (قادیکلانی و میزانی، ۱۳۸۷)، (آذر و تراکشوند، ۱۳۸۵)	ترکیب و تعداد اساتید
(هاشمی و همکاران ۱۳۸۸)	فوق برنامه ترکیب و تعداد دانشجویان فارغ‌التحصیل	(هاشمی و همکاران ۱۳۸۸)، (قادیکلانی و میزانی، ۱۳۸۷)	ترکیب و تعداد دانشجویان
		(هاشمی و همکاران ۱۳۸۸)	ساعت کار اساتید
		(هاشمی و همکاران ۱۳۸۸)	امکانات گروه

ورودی‌ها:

- ترکیب و تعداد اساتید: عبارت است از تعداد استادان عضو هر گروه در مرتبه‌های مختلف. وزن هر استاد بر اساس مرتبه طبق (آذر، ۱۳۸۵) در نظر گرفته شده است.

جدول ۲: اوزان مرتبه اساتید

وزن نرمال	وزن	مرتبه
۰.۱	۵	مربی
۰.۲	۱۰	استادیار
۰.۳	۱۵	دانشیار
۰.۴	۲۰	استاد

- ترکیب و تعداد دانشجویان: تعداد دانشجویان هر دانشکده در هر مقطع که با اختصاص وزن‌های جدول ۳ معین می‌شود. این وزن‌ها با استفاده از تکنیک فرایند تحلیل سلسله مراتبی (AHP) به کمک نرم‌افزار Expert Choice محاسبه شده است.

جدول ۳: اوزان مقاطع

وزن	مقطع تحصیلی
۰.۰۴۵	کاردانی
۰.۱۰۹	کارشناسی
۰.۰۴۹	کارشناسی ناپیوسته
۰.۲۳۲	کارشناسی ارشد
۰.۵۶۵	دکتری

- ساعت کار استادان: شامل ساعاتی که اساتید عضو هیئت‌علمی به تدریس، مشاوره دانشجویی و شرکت در جلسات و اساتید مدعو به تدریس می‌پردازند. با توجه به مقطعی و نامنظم بودن جلسات و مشاوره و امکان تعطیلی رده‌ها در برخی مراسم‌ها و مأموریت‌ها؛ ترجیح داده شد که این متغیر، به صورت عدد فازی ذوزنقه‌ای ارائه شود.
- امکانات گروه: شامل فضای اداری، منشی و تجهیزات اداری نظیر ویدئو پروژکتور، پرینتر و دستگاه کپی که با اختصاص وزنی برای هر یک توسط AHP و طبق جدول ۴، گروه‌ها نمره‌دهی شده‌اند.

جدول ۴: اوزان امکانات

حداکثر امتیاز	مرتبه
۰.۳۹۷	منشی
۰.۳۸۴	فضای اداری (مترمربع)
۰.۱۲۰	ویدئو پروژکتور
۰.۰۶۷	پرینتر
۰.۰۳۲	دستگاه کپی

خروجی‌ها:

ترکیب و تعداد دانشجویان فارغ‌التحصیل: شامل تعداد دانشجویان فارغ‌التحصیل مقاطع مختلف تحصیلی در دو سال تحصیلی ۹۲-۹۳ و ۹۳-۹۴ با همان اوزان جدول ۲.

• فعالیت‌های پژوهشی و علمی-اجرایی: شامل تعداد کتب، مقالات *ISI*، علمی-پژوهشی، علمی-ترویجی و کنفرانسی که توسط استادان هر دانشکده چاپ شده است و طرح‌های پژوهشی با احتساب وزن مربوطه. برای محاسبه امتیاز هر گروه، از شاخص‌های تعریف شده در وزارت استفاده شده است که در جدول ۵ ارائه شده است. این امتیازات توسط کمیته‌ای از معاونت پژوهش دانشگاه علوم انتظامی امین، به هریک از اساتید اختصاص یافته است. ضمناً فعالیت‌های علمی-اجرایی دانشکده‌ها، در قالب برگزاری همایش‌ها و چاپ نشریه‌های علمی-ترویجی و علمی-پژوهشی ارائه می‌شود که برای این‌گونه از فعالیت‌ها نیز از امتیازات در نظر گرفته توسط دفتر هیئت علمی دانشگاه استفاده شده است.

جدول ۵: امتیازات پژوهشی و علمی-اجرایی

حداکثر امتیاز	مرتب
۱۵	تألیف کتاب
۵	ترجمه کتاب
۷	مقاله <i>ISI</i> یا علمی-پژوهشی
۳	مقاله علمی-ترویجی
۲	مقاله کنفرانسی
۴	طرح پژوهشی
۱۰	برگزاری همایش
۲ (به ازای هر شماره)	چاپ نشریه علمی-ترویجی
۷ (به ازای هر شماره)	چاپ نشریه علمی-پژوهشی

• فعالیت‌های فوق برنامه: شامل بازدید دانشجویان، بازدید اساتید، برگزاری کارگاه برای اساتید و دانشجویان، سخنرانی، اتاق فکر و میزگرد علمی که وزن آن‌ها توسط *AHP* در جدول ۶ محاسبه شده است.

جدول ۶: امتیازات فوق برنامه

حداکثر امتیاز	مرتب
۰.۶۵۹	کارگاه
۰.۱۳۵	میزگرد علمی
۰.۱۰۹	اتاق فکر
۰.۰۵۴	بازدید علمی
۰.۰۴۴	سخنرانی

الگوی تلفیقی DEA و PCA با داده‌های فازی: شانموگان و جانسون^۱ در سال ۲۰۰۷ و لیانگ^۲ و همکارانش در سال ۲۰۰۹، روشی برای استفاده از PCA در حالت وجود خروجی‌های نامطلوب در DEA ارائه داده و آن را برای رتبه‌بندی ۱۷ شهر چین از لحاظ عملکرد زیست محیطی بکار بردند. با رویکردی مشابه، خزایی و ایزدبخش در سال ۱۳۸۸، الگویی برای رتبه‌بندی واحدها با ترکیب DEA چندهدفه و PCA ارائه کرده و آن را برای رتبه‌بندی عملکرد شعبه‌های یکی از بانک‌های ایران استفاده کرد. در بسیاری از تحقیقات صورت گرفته و در هر دو الگوی اخیر، مؤلفه‌های اصلی انتخاب شده به روش PCA ، به عنوان ورودی‌های DEA استفاده شده‌اند. جهت توسعه الگوهای اشاره شده در فضای فازی، از اعداد فازی ذوزنقه‌ای استفاده شده است. در دنیای واقعی ممکن است شاخص‌هایی که حاوی مقادیری مبهم هستند، برای اندازه‌گیری ورودی‌ها و خروجی‌های یک الگوی DEA مورد استفاده قرار گیرند. این مقادیر مبهم را می‌توان توسط اعداد فازی الگوسازی کرد. اعداد فازی ذوزنقه‌ای، یکی از پرکاربردترین اعداد فازی است؛ بنابراین لزوم ارائه الگوی تلفیقی DEA و PCA با داده‌های فازی مشهود است و بر همین اساس در این مقاله ارائه شده است.

فرض کنید واحد تصمیم‌گیری j ام ($j = 1, \dots, n$) دارای m ورودی فازی $\tilde{Y}_j = (\tilde{y}_{1j}, \tilde{y}_{2j}, \dots, \tilde{y}_{sj})^T$ و s خروجی $\tilde{X}_j = (\tilde{x}_{1j}, \tilde{x}_{2j}, \dots, \tilde{x}_{mj})^T$ است به طوری که $(i = 1, \dots, m; r = 1, \dots, s)$ $\tilde{y}_{rj} = (y_{rj}^m, y_{rj}^{\bar{m}}, y_{rj}^l, y_{rj}^u)$ و $\tilde{x}_{ij} = (x_{ij}^m, x_{ij}^{\bar{m}}, x_{ij}^l, x_{ij}^u)$ متغیرهای فازی ذوزنقه‌ای می‌باشند.

گام اول: محاسبه نسبت خروجی‌ها به ورودی‌ها

با محاسبه نسبت هر یک از خروجی‌های فازی به هر یک از ورودی‌های فازی، ماتریس نسبت $\tilde{D} = [\tilde{d}_1, \tilde{d}_2, \dots, \tilde{d}_p] = [\tilde{d}_t^j]_{n \times p}$ تشکیل داده می‌شود؛ که در آن \tilde{d}_t^j به صورت (۸) تعریف شده است.

$$\tilde{d}_t^j = \frac{\tilde{y}_{rj}}{\tilde{x}_{ij}} = \frac{(y_{rj}^m, y_{rj}^{\bar{m}}, y_{rj}^l, y_{rj}^u)}{(x_{ij}^m, x_{ij}^{\bar{m}}, x_{ij}^l, x_{ij}^u)}, \quad t = 1, \dots, m \times s = p \quad (8)$$

1. Shanmugam & Johnson

2. Liang

و با توجه به تعریف (۳) تقسیم اعداد فازی دوزنقه‌ای، رابطه (۹) حاصل خواهد شد:

$$\tilde{d}_i^j \approx \left(\frac{y_{rj}^m}{x_{ij}^m}, \frac{y_{rj}^{\bar{m}}}{x_{ij}^{\bar{m}}}, \frac{y_{rj}^l}{x_{ij}^l}, \frac{y_{rj}^u}{x_{ij}^u} \right) = (d_i^{jm}, d_i^{j\bar{m}}, d_i^{jl}, d_i^{ju}) \quad (9)$$

برای درک بهتر، اگر قرار دهیم $\tilde{d}_i^j = \tilde{d}_{ir}^j$ ، آنگاه برای $t=1$ متناظر با $i=1$ و $r=1$ و یا $t=2$ متناظر با $i=1$ و $r=2$ و به همین ترتیب تا جایی که $t=1, \dots, p$ به‌طوری‌که $p = m \times s$. واضح است که مقدار بزرگ‌تر برای هر \tilde{d}_i^j ، عملکرد بهتر واحد z ام را از لحاظ r آمین خروجی و i آمین ورودی نشان می‌دهد.

گام دوم: غیرفازی نمودن ماتریس اطلاعات \tilde{D}

این عمل با محاسبه مرکز ثقل و طول مقادیر فازی درایه‌های ماتریس اطلاعات یعنی \tilde{d}_i^j با استفاده از روابط (۵) و (۶) انجام می‌شود. حاصل رابطه (۱۰) و (۱۱) خواهد شد.

$$\bar{d}_i^j \quad (10)$$

$$l_i^j = d_i^{ju} - d_i^{jl} \quad (11)$$

با این تبدیلات، برای غیر فازی کردن عدد فازی، صرفاً به مرکز ثقل بسنده نشده است و با لحاظ کردن پهنای عدد فازی نیز سعی شده است که اطلاعات کمتری از دست برود.

مقادیر \bar{d}_i^j با توجه به ماهیت آن، از جنس کارایی هستند و زیاد بودن آن مطلوب است؛ در حالی که l_i^j در زوج (\bar{d}_i^j, l_i^j) ، این‌گونه نیست و پهنای یک عدد فازی هر چه کمتر باشد مطلوب‌تر است؛ بنابراین در این تحقیق توسط تبدیل (۱۲)، ماهیت آن را از کاهشی به افزایشی تغییر می‌دهیم. پس داریم:

$$l_i^j = \max_{1 \leq j \leq n} l_i^j - l_i^j \quad (12)$$

بدین ترتیب ماتریس اطلاعات فازی $\tilde{D} = [\tilde{d}_1, \dots, \tilde{d}_p]$ که دارای n سطر و p ستون است، با ماتریس $F = [f_1, \dots, f_{2p}]$ که n سطر و $2p$ ستون است، جایگزین می‌شود.

گام سوم: استانداردسازی ماتریس F

مشابه گام سوم الگوی غیرفازی، f_t ها با محاسبه میانگین و واریانس نمونه‌های آن‌ها استاندارد می‌شود. ماتریس حاصله به صورت $\hat{F} = [\hat{f}_1, \dots, \hat{f}_{2p}] = [\hat{f}_t^j]_{n \times 2p}$ نشان داده می‌شود؛ به طوری که مؤلفه‌های آن برابر است با:

$$\hat{f}_t^j = \frac{(f_t^j - \bar{f}_t^j)}{\sqrt{s_{tt}}} \quad (13)$$

که در آن

$$\bar{f}_t^i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n f_t^j \quad (14)$$

$$s_{tt} = \frac{1}{n-1} \sum_{j=1}^n (f_t^j - \bar{f}_t^i)^2, \quad l=1,2,\dots,p$$

گام چهارم: محاسبه ماتریس واریانس-کوواریانس R

مؤلفه‌های ماتریس $R = [r_{ii}]_{2p \times 2p}$ عبارت‌اند از:

$$r_{ii} = \text{COV}(\hat{f}_t, \hat{f}_i) \quad (15)$$

گام پنجم: محاسبه مقادیر ویژه ماتریس R

با حل معادله $|R - \lambda I_p| = 0$ ، مقدار ویژه مرتب شده $\lambda_1 \geq \lambda_2 \geq \dots \geq \lambda_{2p} \geq 0$

و $(\sum_{l=1}^{2p} \lambda_l = 2p)$ بردار ویژه مربوط به آن‌ها l_1, l_2, \dots, l_{2p} به دست می‌آید. ضمناً

ماتریس بردارهای ویژه را به صورت $L^T = [l_1, l_2, \dots, l_{2p}]$ نشان می‌دهیم.

گام ششم: تشکیل مؤلفه‌های اصلی

بردارهای ویژه، تشکیل دهنده مؤلفه‌های اصلی PC_k خواهند بود یعنی:

$$PC = [l_1, l_2, \dots, l_{2p}] \hat{F} = [PC_1, \dots, PC_{2p}]_{n \times 2p} \quad (16)$$

$$PC_i = l_i \hat{F} = \sum_{t=1}^{2p} l_t^i \hat{f}_t^j$$

$2p$ مؤلفه اصلی فوق دوجه‌دو مستقل هستند. واریانس i امین مؤلفه اصلی برابر با λ_i .

گام هفتم: انتخاب مؤلفه‌های اصلی

با محاسبه نسبت $\lambda_i / \sum_{l=1}^{2p} \lambda_l = \frac{\lambda_i}{2p}$ سهم مؤلفه اصلی PC_i از واریانس کل معین

می‌شود. با تعریف $C_M = \sum_{i=1}^M \lambda_i / 2p$ ، M تای اول مؤلفه‌های اصلی را می‌توان با مثلاً

راضی کردن شرط $C_M > 0.8$ انتخاب کرد. چنین انتخابی بدین معنا است که M تای اول مؤلفه‌های اصلی بیانگر هشتاد درصد واریانس کل نمونه هستند.

گام هشتم: به‌کارگیری DEA

با وجود افزایشی بودن ماهیت \hat{f}_i^j در ماتریس \hat{F} ، مشخص نیست که ماهیت مؤلفه‌های اصلی به دست آمده نیز از نوع افزایشی است یا خیر؛ بنابراین ابتدا ضرایب مربوط به \hat{f}_i^j های مؤلفه زام در رابطه (۱۶) یعنی l_t^j ($t=1, \dots, p$) ها را جمع می‌کنیم. در صورتی که حاصل مثبت باشد؛ ماهیت مؤلفه متناظر افزایشی و در غیر این صورت کاهش‌ی خواهد بود.

با ضرب مؤلفه‌های اصلی دارای ماهیت کاهش‌ی در -1 ، تمامی مؤلفه‌های اصلی را می‌توان به عنوان خروجی در نظر گرفت. از آنجا که الگوی CCR ورودی‌گرا با ورودی ثابت با الگوی BCC ورودی‌گرا منطبق است، از ورودی مجازی با مقادیر یک برای همه DMU های الگوی CCR ورودی‌گرا استفاده می‌شود (ناکس و همکاران، ۱۹۹۹). همچنین در الگوهای DEA، نیاز است مقادیر متغیرها مثبت باشند؛ در حالی که مقادیر مؤلفه‌های اصلی ممکن است منفی شوند. لذا برای رفع این مشکل از تبدیل زیر استفاده می‌شود:

$$z_{ij} = PC_i^j + Q_i \quad (17)$$

که در آن: $Q_i = -\text{Min}_{1 \leq j \leq n} \{PC_i^j\} + 1$

گام نهم: تشکیل الگوی CCR ورودی گرا

در این گام از الگوی CCR ورودی گرای زیر برای محاسبه کارایی DMU_0 استفاده می‌شود:

$$\begin{aligned} \text{Max } w_o &= \sum_{l=1}^M p_l z_{l0} \\ \text{s.t. } \sum_{l=1}^M p_l z_{lj} &\leq 1, \quad j = 1, \dots, n \\ p_l - p_{l+1} &\geq \varepsilon_l, \quad l = 1, \dots, M-1 \\ \varepsilon_l &= \begin{cases} 0 & \lambda_l = \lambda_{l+1} \\ \varepsilon > 0 & \lambda_l > \lambda_{l+1} \end{cases} \\ p_l &\geq 0, \quad l = 1, 2, \dots, M \end{aligned} \quad (18)$$

در این الگو p_l وزن منتسب شده به خروجی $z_{lj}, j = 1, \dots, n$ است و دلیل وجود محدودیت وزنی $p_l - p_{l+1} \geq \varepsilon_l$ این است که سهم l آمین مؤلفه اصلی از پراکندگی کل بیشتر از سهم $(l+1)$ آمین مؤلفه اصلی است.

گام دهم: محاسبه وزن‌های مشترک و حل الگو به روش چندهدفه *MinMax*

در اغلب تحقیقات انجام شده، برای رتبه‌بندی واحدهای کارایی این گام، از تکنیک اندسون-پیترسون (*AP*) استفاده می‌کنند. در این تحقیق از تکنیک وزن‌های مشترک بهره‌جسته‌ایم. برای محاسبه وزن‌های مشترک از روش چندهدفه *MinMax* استفاده شده است. با تعریف مقادیر $k_j = 1 - w_j$ به عنوان سطح ناکارایی واحد j ام، هدف ما حداقل کردن حداکثر سطح ناکارایی واحدها خواهد بود. بر این اساس داریم:

$$\begin{aligned} \text{Min Max } k_j \\ \text{s.t. } \sum_{l=1}^M p_l z_{lj} + k_j &= 1, \quad j = 1, \dots, n \\ p_l - p_{l+1} &\geq \varepsilon_l, \quad l = 1, \dots, M-1 \\ \varepsilon_l &= \begin{cases} 0 & \lambda_l = \lambda_{l+1} \\ \varepsilon > 0 & \lambda_l > \lambda_{l+1} \end{cases} \\ p_l &\geq 0, \quad l = 1, 2, \dots, M \\ k_j &\geq 0, \quad j = 1, \dots, n \end{aligned} \quad (19)$$

با فرض $Z = \max_{1 \leq j \leq n} k_j$ الگوی (۱۹) به الگوی (۲۰) تبدیل خواهد شد.

$$\begin{aligned}
 & \text{Min } Z \\
 & \text{s.t. } Z \geq k_j, \quad j = 1, \dots, n \\
 & \sum_{l=1}^M p_l z_{lj} + k_j = 1, \quad j = 1, \dots, n \\
 & p_l - p_{l+1} \geq \varepsilon_l, \quad l = 1, \dots, M-1 \\
 & \varepsilon_l = \begin{cases} 0 & \lambda_l = \lambda_{l+1} \\ \varepsilon > 0 & \lambda_l > \lambda_{l+1} \end{cases} \quad (20) \\
 & p_l \geq 0, \quad l = 1, 2, \dots, M \\
 & k_j \geq 0, \quad j = 1, \dots, n
 \end{aligned}$$

یافته‌های تحقیق

اطلاعات گروه‌ها با توجه به متغیرهای تعریف شده، در جدول ۷ ارائه شده است. با توجه به ماهیت مثبت خروجی‌ها، مستقیماً به محاسبه نسبت خروجی‌ها به ورودی‌ها توسط روابط (۸) و (۹) در گام اول پرداخته می‌شود. با توجه به ۴ پارامتری بودن متغیر فازی ساعت کار اساتید، تعداد نسبت‌ها ۲۱ خواهد بود. در جدول ۸ مقادیر ویژه و نسبت مقادیر ویژه نسبی حاصل از اجرای گام‌های ۱ تا ۵ ارائه شده است.

جدول ۷: ماتریس اطلاعات گروه‌ها

خروجی‌ها	ورودی‌ها										
	تعداد دانشجویان	ساعت کار اساتید (I_j)				تعداد اساتید	مکانات	بودجه	فعالیت‌های پژوهشی	فرغ التحصیلان	ترکیب و تعداد اساتید
	I_1	I_2	I_3	I_4	L	U	I_5	O_1	O_2	O_3	
آمد و پشتیبانی	۰.۷	۸.۵۵۸	۶.۵	۷.۵	۵.۶	۸.۴	۱۲.۰۶۹	۱۱۱.۱	۱.۱۲۶	۵.۳۱۶	
جغرافیا	۱.۳	۱	۹.۵	۱۰.۵	۸.۰	۱۲.۰	۹.۷۳۳	۱۸۵.۱	۱.۲۲۴	۰	
حقوق	۵.۴	۱	۴.۶۱	۴.۷۱	۳.۷۲۸	۵.۵۹.۲	۱۱.۶۴	۴۷۱.۹۲	۰.۱۹۷	۰	
مبارزه با مواد مخدر	۱.۱	۱۴.۱۸۶	۱۱۳	۱۲۳	۹۴.۴	۱۴۱.۶	۱۵۹.۰۹	۱۲۵.۵	۱.۰۹۹	۱۱.۴۲۹	
مدیریت منابع انسانی	۳.۲	۱۶.۴۱۳	۱۹۷	۲۰.۷	۱۶۱.۶	۲۴۲.۴	۱۹.۷۸۴	۶۵۴.۷	۱.۴۸۴	۱۱.۰۸	
کشف جرائم	۲.۳	۳۹.۲۵۷	۲۴۳	۲۵۳	۱۹۸.۴	۲۹۷.۶	۱۵.۸۷۷	۳۶۰.۳	۰.۱۰۸	۲۲.۱۲۵	
انتظامی	۳.۸	۱۰.۷۹۲۲	۳۸۱	۳۹۱	۳۰۸.۸	۴۶۳.۲	۱۸.۵۵۲	۷۰.۵.۹	۰.۴۸۵	۴۳.۶۰۲	
معارف اسلامی	۳.۶	۸.۲۵۴	۳۰.۱	۳۱۱	۲۴۴.۸	۳۶۷.۲	۱۹.۰۴۸	۴۳۰.۷	۰.۵۲۷	۳.۴۸	
مالی	۲.۴	۹.۱۵۹	۱۲۹	۱۳۹	۱۰۷.۲	۱۶۰.۸	۱۲.۰۶۹	۱۱۰.۶	۰.۳۱۴	۶.۳۹۱	
عملیات ویژه	۰.۶	۵.۸۴۷	۶۷	۷۷	۵۷.۶	۸۶.۴	۱۱.۷۳۹	۴۷.۸	۰.۶۶۴	۵.۲۴۳	
امنیت داخلی	۱.۶	۱	۱۰.۳	۱۱۳	۸۶.۴	۱۲۹.۶	۱۸.۵۵۲	۷۰.۹	۱.۰۱۹	۰	
اطلاعات	۲.۹	۴۲.۲۹	۲۸۷	۲۹۷	۲۳۳.۶	۳۵۰.۴	۱۵.۸۷۷	۳۰.۲.۲	۰.۰۹۸	۲۵.۳۱۱	

ادامه جدول ۷: ماتریس اطلاعات گروهها

۲۰۰۸	۱۶۷۶	۳۱۲	۱۹۷۱۷	۱۴۶۴	۹۷۶	۱۲۷	۱۱۷	۳۰۰۸	۱۶	روانشناسی و علوم تربیتی
۴۵۴۰۹	۳۷۷۸	۱۷۲۹۵	۱۹۰۴۸	۲۲۵۶	۱۵۰۴	۱۹۳	۱۸۳	۶۲۳۸۷	۱۸	مهندسی ترافیک
۰	-۰.۳۸۸	۱۴۱.۵	۹.۳۳۶	۱۵۶	۱۰۴	۱۳۵	۱۲۵	۱	۱.۲	نظامی
۶۷۰۸	۱۰۰۳۵	۳۲۱.۹	۱۵.۹۷۶	۲۵۶۸	۱۷۱.۲	۲۱۹	۳۰۹	۷.۳۸۸	۱.۹	حفاظت اطلاعات
۰	-۰.۳۶۷	۲۰۹.۵۵	۹.۳۳۶	۱۸۴.۸	۱۳۳.۲	۱۵۹	۱۴۹	۵۴۰۸	۱.۴	تربیت بدنی
۰	-۰.۳۷۶	۱۶	۱۱.۶۴	۶۶.۸	۴۳.۲	۵۹	۴۹	۱	۰.۸	دفاع مقدس
۳۱۵۵۲	۱.۲۱۳	۱۴۹	۱۹۰۴۸	۱۲۲.۴	۸۱.۶	۱۰۷	۹۷	۷۸۰۱۶	۱.۲	فرماندهی و مدیریت
۰	-۰.۸۱۱	۶۷.۳۵	۱۵.۴۸	۱۸۴.۸	۱۲۳.۲	۱۵۹	۱۴۹	۱	۲.۱	بزشکی و تشخیص هویت
۰	۱.۲۸۸	۴۹.۹	۱۸۵۵۲	۸۶.۴	۵۷.۶	۷۷	۶۷	۱	۰.۶	جنگ افزار شناسی
۰	-۰.۵۳۷	۱۱۱.۳	۱۱.۶۴	۱۳۲	۸۸	۱۱۵	۱۰۵	۲۳۹۲	۱.۵	علوم سیاسی
۰	۱.۲۷۸	۴۷.۲	۱۸۵۵۲	۱۲	۸	۱۵	۵	۱	۰.۲	عملیات ترافیک
۰	-۰.۷۹۴	۴۱۳.۳	۱۵.۴۸	۱۶۰.۸	۱۰۷.۲	۱۳۹	۱۲۹	۱	۲.۴	علوم اجتماعی
۴۸۱۶	-۰.۴۴۹	۱۳۸.۶	۱۱.۶۴	۹۶	۶۴	۸۵	۷۵	۱۵.۳۳۵	۰.۹	فلاوا
۵۸۸۶	-۰.۳۴۲	۰	۱۱.۶۴	۶۹.۶	۴۶.۴	۶۳	۵۳	۷۸۶۷	۰.۶	علوم دریایی
۲۷۶۷۶	-۰.۴۴	۱۸۹.۱	۱۹۰۴۸	۴۹۲	۳۲۸	۴۱۵	۴۰۵	۳۵.۹	۴	مرزبانی
۰	-۰.۳۶۲	۲۱۳.۸	۱۸۵۵۲	۱۶۰.۸	۱۰۷.۲	۱۳۹	۱۲۹	۱	۱.۷	زبان و ادبیات
۰	۱.۸۱۲	۵۷.۳	۱۵.۴۸	۸۶.۴	۵۷.۶	۷۷	۶۷	۱	۰.۶	فتا
۰	-۰.۲۵۱	۳۹	۱۱.۶۴	۸۴	۵۶	۷۵	۶۵	۱	۰.۷	پدافند غیر عامل
۱.۳۷۲	۱.۱۹۶	۱۸.۲	۹.۳۳۶	۷۲	۴۸	۶۵	۵۵	۴۰.۵۲	۰.۵	علوم پایه و مهندسی
۰.۸۱	-۰.۳۱۴	۱	۱۲۰.۳۷	۲۶.۴	۱۷.۶	۲۷	۱۷	۱.۹	۰.۳	هنر
۰	-۰.۰۹۸	۲	۹.۳۳۶	۱۴.۴	۹.۶	۱۷	۷	۱.۷۲	۰.۱	هوایی

جدول ۸: مقادیر ویژه

...	۰.۰۰۴	۰.۰۱۸	۰.۰۶۴	۰.۰۹۶	۰.۳۳۳	۰.۳۱۱	۰.۴۱۳	۰.۷۰۰	۱.۰۷۲	۲.۸۰۳	۴.۲۵۶	۵.۳۰۰	λ_j
...	۰.۰۶۹	۰.۱۴۱	۰.۴۲۸	۰.۶۴۰	۱.۵۵۰	۲.۰۷۴	۲.۷۵۱	۴.۶۶۶	۷.۱۴۶	۱۸.۶۱۶	۲۸.۳۷۳	۳۳.۵۳۷	$\lambda_i / \sum_{i=1}^p \lambda_i$

بر اساس جدول ۱۱، مجموع چهار نسبت نخست برابر با ۸۷.۷۴۲٪ می باشد که بیش از ۸۰٪ است و نشان می دهد؛ چهار مؤلفه نخست، مؤلفه های اصلی خواهند بود. پس از محاسبه بردارهای چهار مؤلفه اصلی، تبدیلات لازم بر اساس رابطه (۱۶) محاسبه و در جدول ۹ ارائه شده است.

جدول ۹: مؤلفه‌های اصلی پس از تغییر متغیر

گروه	Z_1	Z_2	Z_3	Z_4
آماد و پشتیبانی	۹۶۹۲	۹۰۹۸	۴۹۵۵	۲۹۴۷
جغرافیا	۱۵۵۵۹	۵۷۳۵	۶۳۱۰	۵۲۹۶
حقوق	۱۲۳۱۳	۱۲۳۹	۱۰۴۰۷	۴۷۶۹
مبارزه با مواد مخدر	۶۷۵۱	۸۰۶۸	۴۵۳۷	۲۸۲۴
مدیریت منابع انسانی	۱۱۳۴۹	۹۸۴۳	۱۰۳۸۸	۲۵۷۱
کشف جرائم	۶۱۳۳	۷۴۴۹	۷۹۳۶	۲۲۴۷
انتظامی	۵۴۰۱	۹۸۶۹	۹۷۴۸	۲۸۸۹
معارف اسلامی	۱۰۲۱۸	۳۹۸۲	۷۵۱۵	۲۳۴۲
مالی	۷۲۸۶	۳۹۰۵	۴۸۶۱	۲۰۹۱
عملیات ویژه	۶۸۴۳	۶۴۸۶	۳۵۴۰	۲۴۵۸
امنیت داخلی	۱۲۵۵۳	۲۲۲۰	۳۱۸۰	۳۸۱۴
اطلاعات	۵۲۸۷	۶۴۰۵	۶۷۴۳	۲۲۸۳
روانشناسی و علوم تربیتی	۱۳۷۸۳	۸۳۲۰	۷۶۷۱	۳۲۴۵
مهندسی ترافیک	۱۸۶۱	۱۵۶۷۶	۲۲۵۷	۵۶۶۶
نظامی	۱۱۸۳۸	۲۵۲۲	۶۷۰۱	۳۲۰۱
حفاظت اطلاعات	۹۳۵۸	۶۷۴۹	۷۲۹۳	۲۴۷۷
تربیت بدنی	۱۱۵۳۹	۳۳۵۵	۷۶۳۳	۲۵۴۴
دفاع مقدس	۱۰۵۵۱	۱۱۰۸	۲۸۲۴	۲۷۷۴
فرماندهی و مدیریت	۱۰۰۰	۱۴۴۵۳	۴۴۵۲	۴۱۸۲
پزشکی و تشخیص هویت	۱۱۵۳۰	۱۴۴۵	۳۲۵۳	۳۷۱۰
جنگ‌افزار شناسی	۱۴۴۰۳	۴۰۶۴	۲۲۱۴	۳۹۷۳
علوم سیاسی	۱۱۷۱۳	۲۴۷۲	۵۰۹۴	۳۱۸۴
عملیات ترافیک	۲۸۲۶۵	۱۸۷۲۸	۲۴۶۵	۱۰۰۰
علوم اجتماعی	۱۶۳۸۱	۵۵۷۸	۱۰۹۲۳	۴۷۳۰
فاوا	۹۵۰۳	۶۶۱۲	۶۵۷۸	۲۳۶۳
علوم دریایی	۴۵۹۰	۴۵۲۷	۲۱۹۴	۲۴۹۹
مرزبانی	۴۹۲۴	۴۸۸۸	۴۶۸۷	۲۳۲۶
زبان و ادبیات	۱۲۵۸۷	۲۷۹۴	۷۵۳۷	۳۰۹۶
فتا	۱۶۳۷۵	۵۷۲۴	۱۲۶۰	۵۰۲۴
پدافند غیرعامل	۱۰۶۴۰	۱۳۸۲	۴۰۴۲	۲۵۹۴
علوم پایه و مهندسی	۱۰۹۲۴	۵۳۳۲	۱۰۰۰	۳۷۲۵
هنر	۸۳۰۰	۳۱۱۲	۱۸۱۰	۲۰۷۵
هوایی	۱۰۲۵۵	۱۰۰۰	۲۵۹۶	۲۱۷۷

الگوی (۲۰) در مورد مسئله ارزیابی گروه‌ها به صورت زیر ارائه می‌شود:

$$\begin{aligned}
 & \text{Min } Z \\
 & \text{s.t. } Z \geq k_j, \quad j = 1, \dots, 33 \\
 & \sum_{l=1}^4 p_l z_{lj} + k_j = 1, \quad j = 1, \dots, 33 \\
 & p_1 - p_2 \geq \varepsilon \\
 & p_2 - p_3 \geq \varepsilon \\
 & p_3 - p_4 \geq \varepsilon \\
 & p_1, p_2, p_3, p_4, k_j \geq 0, \quad j = 1, \dots, 33 \\
 & \varepsilon = 0.00001
 \end{aligned} \tag{۲۱}$$

الگوی (۲۱) در نرم‌افزار *Lingo* برنامه‌نویسی و نتایج در قالب جدول ۱۰ به دست آمد. رتبه‌بندی بر اساس $w_j = 1 - k_j$ صورت می‌گیرد.

جدول ۱۰: رتبه‌بندی گروه‌ها

رتبه	w_j	k_j	گروه	رتبه	w_j	k_j	گروه
۲۸	۰.۳۴۲	۰.۶۵۸	دفاع مقدس	۹	۰.۵۲۹	۰.۴۷۱	آماد و پشتیبانی
۱۷	۰.۴۷۷	۰.۵۲۳	فرماندهی و مدیریت	۵	۰.۶۵۲	۰.۳۴۸	جغرافیا
۲۴	۰.۳۹۵	۰.۶۰۵	بزشکی و تشخیص هویت	۶	۰.۵۶۹	۰.۴۳۱	حقوق
۱۵	۰.۴۸۹	۰.۵۱۱	جنگ‌افزار شناسی	۲۰	۰.۴۳۹	۰.۵۶۱	مبارزه با مواد مخدر
۱۹	۰.۴۴۵	۰.۵۵۵	علوم سیاسی	۳	۰.۶۷۵	۰.۳۲۵	مدیریت منابع انسانی
۱	۱	۰	عملیات ترافیک	۱۸	۰.۴۷۱	۰.۵۲۹	کشف جرائم
۲	۰.۷۴۵	۰.۲۵۵	علوم اجتماعی	۸	۰.۵۵۳	۰.۴۴۷	انتظامی
۱۴	۰.۴۹۶	۰.۵۰۴	فاوا	۱۷	۰.۴۷۷	۰.۵۲۳	معارف اسلامی
۳۲	۰.۲۷۴	۰.۷۲۶	علوم دریایی	۲۷	۰.۳۵۹	۰.۶۴۱	مالی
۲۹	۰.۳۳۳	۰.۶۶۷	مرزبانی	۲۵	۰.۳۸۳	۰.۶۱۷	عملیات ویژه
۱۰	۰.۵۱۵	۰.۴۸۵	زبان و ادبیات	۲۱	۰.۴۳۱	۰.۵۶۹	امنیت داخلی
۷	۰.۵۶۲	۰.۴۳۸	فتا	۲۳	۰.۴۱۰	۰.۵۹۰	اطلاعات
۲۶	۰.۳۷۰	۰.۶۳۰	پدافند غیرعامل	۴	۰.۶۵۴	۰.۳۴۶	روانشناسی و علوم تربیتی
۲۲	۰.۴۱۶	۰.۵۸۴	علوم پایه و مهندسی	۱۲	۰.۵۰۴	۰.۴۹۶	مهندسی ترافیک
۳۱	۰.۳۰۳	۰.۶۹۷	هنر	۱۶	۰.۴۸۱	۰.۵۱۹	نظامی
۳۰	۰.۳۱۸	۰.۶۸۲	هوایی	۱۱	۰.۵۱۳	۰.۴۸۷	حفاظت اطلاعات
				۱۳	۰.۴۹۷	۰.۵۰۳	تربیت‌بدنی

نتیجه‌گیری

در این مقاله، الگویی برای ارزیابی عملکرد گروه‌های علمی دانشگاه علوم انتظامی امین، بر اساس الگوی تلفیقی *DEA-PCA* فازی ارائه شد. بر اساس نتایج به دست آمده، گروه عملیات ترافیک در رتبه نخست گروه‌ها قرار گرفت. شاخص‌های در نظر گرفته شده برای ارزیابی، بر اساس پیشینه تحقیقات صورت گرفته در زمینه ارزیابی مراکز آموزشی بوده است و بدون شک می‌تواند با نظر صاحب‌نظران تغییر یابد. در تحقیقات انجام شده روی الگوهای تلفیقی، داده‌ها مقادیر قطعی هستند (شانموگان و جانسون، ۲۰۰۷؛ لیانگ و همکاران، ۲۰۰۹ و خزایی و ایزدبخش، ۱۳۸۸). در برخی دیگر، رتبه‌بندی بر اساس دو روش *DEA* و *PCA* به طور جداگانه انجام و نتایج با همبستگی اسپیرمن مقایسه شده است (آزاده و جبرئیلی، ۲۰۱۳)؛ در حالی که نوآوری این مقاله در استفاده از الگوی تلفیقی با داده‌های فازی و محاسبه اوزان مشترک، به روش چندهدفه *MinMax* بود.

پیشنهادها

- از الگوی ارائه شده، می‌توان در ارزیابی عملکرد واحدهای تصمیم‌گیری در هر سازمانی استفاده کرد. همچنین با توجه به توانایی الگو در ارزیابی واحدهای تصمیم‌گیری در محیط نادقیق، پیشنهاد می‌شود؛ از این الگو در ارزیابی عملکرد سایر واحدهای دانشگاه علوم انتظامی امین اعم از دانشکده‌ها و معاونت‌ها نیز استفاده شود.
- در به دست آوردن وزن‌های مشترک الگوی این تحقیق، پیشنهاد می‌شود؛ استفاده از روش‌های دیگری مانند برنامه‌ریزی آرمانی نیز مورد بررسی قرار گیرد.
- پیشنهاد می‌شود؛ الگوی این تحقیق برای زمانی که داده‌ها اعداد فازی *LR* باشند نیز توسعه داده شود.

منابع

- آذر، عادل و علیرضا ترکشوند (۱۳۸۵). ارزیابی عملکرد آموزشی و پژوهشی با استفاده از مدل تحلیل پوششی داده‌ها: گروه‌های آموزشی دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس. **فصلنامه مدرس علوم انسانی**، دوره ۱۰، شماره ۱.
- اسدی، عباس و محمود اصلانی (۱۳۸۸). ارزیابی کارایی پژوهشی گروه‌های آموزشی با استفاده از مدل تحلیل پوششی داده‌ها (مطالعه موردی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر ری). **فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی**، سال سوم، شماره چهارم.
- خدایاری، عباس؛ امیرتاش، علی محمد و امیراحمد مظفری (۱۳۸۸). کاربرد روش تحلیل پوششی داده‌ها برای تعیین بهره‌وری و رتبه‌بندی دانشکده و گروه‌های آموزشی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی. **نشریه مدیریت ورزشی**، شماره ۲.
- خزایی، مجتبی و حمیدرضا ایزدبخش (۱۳۸۸). رتبه‌بندی کامل واحدهای تصمیم‌گیری با ترکیب *DEA* چندهدفه و *PCA*. **نشریه مدیریت صنعتی**، دوره ۱، شماره ۲، ص ۷۰-۵۵.
- ساعتی، صابر و علیرضا شایسته (۱۳۹۱). چند روش برای رتبه‌بندی واحدهای تصمیم‌گیری به کمک مجموعه مشترک وزن‌ها در تحلیل پوششی داده‌ها. **مجله تحقیق در عملیات و کاربردهای آن**، شماره ۱، ص ۱۱۷-۱۰۷.
- قادیکلانی صفایی، عبدالحمید و ندا میزانی (۱۳۸۷). طراحی نه طرح برای ارزیابی عملکرد گروه آموزشی مدیریت در دانشگاه‌های دولتی کشور. **پژوهشنامه‌ی علوم انسانی و اجتماعی مدیریت**، سال هشتم، شماره ۴، پیاپی ۳۱، زمستان ۸۷.
- هاشمی نیما، حسین زاده؛ لطفی، فرهاد و سید اسماعیل نجفی (۱۳۸۸). ارزیابی عملکرد گروه‌های آموزشی با استفاده از مدل تحلیل پوششی داده‌ها. **مجله مدیریت توسعه و تحول**، شماره ۲، ص ۹۱-۸۵.
- Adler, N., Golany, B., 2002. Including principal components weights to improve discrimination in data envelopment analysis. *J. Oper. Res. Soc.* 53: 985-991.
- Ahn T, Seiford LM. (1993). "Sensitivity of DEA models and variable sets in

- a hypothesis test setting: the efficiency of university operations.” In: Ijiri Y, editor. Creative and innovative approaches to the science of management. Wesport CT: Quorum Books, p. 191±208.
- Andersen, P., & Petersen, N. C. (1993) "A procedure for ranking efficient units in data envelopment analysis". *Management Science*, Vol. 39, No. 10, pp. 1261-1294.
- Bessent AM, Bessent EW, Charnes A, Cooper WW, Thorogood NC, (1983). “Evaluation of educational program proposals by means of DEA.” *Educational and Administrative Quarterly*; 19(2): 82±107.
- Breu TM, Raab RL. (1994). “Efficiency and perceived Quality of the nation’s top 25 national universities and national liberal arts colleges: an application of data envelopment analysis to higher education.” *Socio-Economic Planning Sciences*; 28(1): 33±45.
- Cazes, P., Chouakria, A., Diday, E., Schektman, Y., (1997). Extension de l’analyse en composantes principales à des données de type intervalle. *Revue de Statistique Appliquée* 45, 5–24.
- Chen, N.X., Zhang, Y.J. (2009). “Principal Component Analysis of Triangular Fuzzy Number Data” *Fuzzy Information and Engineering* vol. 2, 2009, pp. 797–808.
- Cinca, C. Serrano, & Molinero, C. M. (2004) "Selecting DEA specifications and ranking units via PCA", *Journal of the Operational Research Society*, Vol. 55, No. 5, pp. 521–528.
- Cook, W., Roll, Y., Kazakov, A. (1990) “A DEA model for measuring the relative efficiencies of highway maintenance portals”. *INFOR* 28(2) 113-124.
- Dong, F., Mitchell P.D., Colquhoun, J. (2015), Measuring farm sustainability using data envelope analysis with principal components: The case of Wisconsin cranberry, *Journal of Environmental Management*, Volume 147(1) Pages 175–183.
- Durso, P., Giordania, P. (2004). A least squares approach to principal component analysis for interval valued data. *Chemometrics and Intelligent Laboratory Systems* 70(2), 179–192.
- Gharib, A. H., Jahromi, M. S., (2013). Evaluating efficiency using fuzzy DEA by fuzzy constraints for finding a common set of weights. *IJETCS*, Vol. 2, Issue 1, January – February.
- Giordania, P., Kiersb, A. L., (2006). A comparison of three methods for

- principal component analysis of fuzzy interval data. *Computational Statistics & Data Analysis* 51(1), 379-397.
- Golany B. (1988), An interactive MOLP procedure for the extension of DEA to effectiveness analysis; *Journal of the Operational Research Society* 39(8); 725-734.
- Jahanshahloo, G. R., Junior, H. V., Lotfi, F. H. and Akbarian, D., (2007). "A new DEA ranking system based on changing the reference set," *European Journal of Operational Research*, vol. 181, no. 1, pp. 331-337.
- Jenkins, L., Anderson, M., 2003. Multivariate statistical approach to reducing the number of variables in data envelopment analysis. *Eur. J. Oper. Res.* 147:51-61.
- Johnes, J., (2006). Measuring teaching efficiency in higher education: An application of data envelopment analysis to economics graduates from UK Universities 1993. *European Journal of Operational Research* 174, 443-456.
- Kao, C., Liu, S. T., (2005). Data envelopment analysis with imprecise data: An application of Taiwan machinery firms. *International Journal of Uncertainty, Fuzziness and Knowledge-Based Systems* 13(2), 225-240.
- Knox Lovell, C. A. & Pastor, J. T. (1999) "Radial DEA models without inputs or without outputs", *European Journal of Operational Research*, vol. 118, No. 1, pp. 45-51.
- Liang, L., Yongjun L., Shibing, L., (2009). Increasing the discriminatory power of DEA in the presence of the undesirable outputs and large dimensionality of data sets with PCA. *Expert Systems with Applications* 36, 5895-5899.
- Liu, F.H.F., Peng, H.H., (2008). Ranking of units on the DEA frontier with common weight, *Comput. Oper. Res.* 35, 1624-1637.
- Makui, A., A. Alinezhad, R. Kiani Mavi, M. Zohrebandian (2008), A Goal Programming Method for Finding Common Weights in DEA with an Improved Discriminating Power for Efficiency, *Journal of Industrial and Systems Engineering*, Vol. 1, No. 4, 293-303.
- Mehrabian, S., Alirezaee, M. R., Jahanshahloo, G. R., (1999). A complete efficiency ranking decision making units in data envelopment analysis", *Computational optimization and applications*, 4, 261-266.
- Omriani, H., (2013). Common weights data envelopment analysis with

- uncertain data: A robust ptimization approach, *Computers & Industrial Engineering* 66, 1163–1170
- Ramezani-Tarkhorani, S., Khodabakhshi, M., Mehrabian, S., Nuri-Bahmani, F., (2014). “On ranking decision making units with common weights in DEA”, *Applied Mathematical Modelling*, Vol. 38(1), 3890–3896.
- Roll Y., Cook W.D., Golany B. (1991), ”Controlling factor weights in data envelopment analysis,” *IIE Transactions*, 23(1), 2-9.
- Saati, S., (2008). Determining a common set of weights in DEA by Solving a linear programming", *Journal of industrial engineering international*, 4(6), 51-56.
- Shanmugam, R., & Johnson, C. (2007) "At a crossroad of data envelopment and principal component analyses", *Omega*, Vol. 35, No. 4, pp. 351–364.
- Thursby G., Kemp S.; “ Growth and productive of university intellectual property licensing”; *Research policy*, No.31,2002.
- Zimmerman, H-J., (1996) *Fuzzy set theory and its applications*, 3rd ed., Boston, Dordrecht, London: Kluwer Academic Publishers, pp. 11-38.

Archive of SID